

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Věrou Pazderovou, LL.M., M.A., ve věci

žalobce: **B. T.**
nar. X, státní příslušnost Tunisko
předpokládané místo pobytu: X
zastoupen advokátem Mgr. Tomášem Verčimákem
se sídlem 28. října 1001/3, Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
se sídlem Loretské náměstí 5, Praha 1

o žalobě **proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 1. 2. 2021, č. j. 300686/2021-VO,

takto:

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2021, č. j. 300686/2021-VO, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13 200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Tomáše Verčimáka.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce požádal dne 28. 9. 2020 na Velvyslanectví ČR v Tunisku (dále jen „velvyslanectví“) o udělení krátkodobého (schengenského) víza. Žádost odůvodnil tím, že je rodinným příslušníkem občana EU – manželky Š. T. (roz. B.), která je občankou ČR.
2. Velvyslanectví tuto žádost dne 13. 11. 2020 zamítlo (1) podle § 20 odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť se žalobce dopustil obcházení uvedeného zákona tím, že uzavřel účelové manželství, a (2) podle § 20 odst. 5 písm. f) téhož zákona, neboť se dopustil podvodného jednání s cílem získat vízum k pobytu na území ČR. Velvyslanectví opřelo tento závěr

o předložené podklady a o skutečnosti zjištěné během pohovorů se žalobcem a jeho manželkou. Z nich vyplynulo, že se manželé seznámili během dovolené žalobcovy manželky v Tunisku v květnu 2016 v kavárně, kde byla se svými přáteli. Předali si na sebe kontakty. Poté přijela žalobcova manželka do Tuniska v listopadu 2016. V roce 2017 do Tuniska nejela, jak uvádí, ze zdravotních důvodů. Podle žalobce nepřijela kvůli práci. V roce 2017 žalobce nabídl své manželce sňatek prostřednictvím komunikace na sociální síti. Potřetí přijela žalobcova manželka do Tuniska až na konci listopadu 2018 a poté v červnu 2019 na 14 dní.

3. Během pohovorů manželé uvedli, že spolu komunikují v angličtině. Pohovor se žalobcem byl na jeho žádost veden v arabštině s překladem do francouzštiny, přičemž žalobce chvílemi přecházel do konverzace ve francouzštině i angličtině. K finanční situaci bylo zjištěno, že žalobce má základní vzdělání, dříve hrál profesionálně fotbal, ovšem kvůli zranění nyní pracuje jako obchodní zástupce a fotbalový trenér. Žalobcova manželka je momentálně registrována na úřadu práce, v listopadu 2019 měla nehodu a pobírá invalidní důchod.
4. Dále bylo zjištěno, že žalobcova manželka již byla v minulosti provdána za občana Tuniska. K rozvodu došlo v roce 2015 po pouze dvou letech manželství, což bylo odůvodněno změnou chování o 13 let mladšího manžela po příjezdu do ČR. Podle velvyslanectví tento velmi častý jev dokládá účelovost prvního sňatku ze strany bývalého manžela. Přesto se žalobcova manželka znovu provdala za téměř shodných okolností. Uvádí, že k Tunisku má velmi blízko, neboť tam má přátele a i v ČR má kamarádky, které mají za manžele Tunisany. Tyto okolnosti podle velvyslanectví svědčí o tom, že manželství mezi žalobcem a jeho manželkou bylo uzavřeno účelově, a to jak ze strany žalobce, tak ze strany jeho manželky, která s ohledem na svůj blízký vztah k Tunisku pomohla tuniskému občanovi získat pobytový status v EU a zlepšit jeho životní podmínky.
5. Účelovost manželství podle velvyslanectví dokládá typický *modus operandi* – manželé se před svatbou fyzicky setkali pouze dvakrát, a to po dobu maximálně 1 týdne. Nabídka k sňatku byla učiněna přes sociální síť. Tyto okolnosti svědčí o povrchní osobní znalosti a nedovolují velvyslanectví uvěřit, že byly položeny základy stabilního manželského vztahu. Žalobce nemá představu, co bude v ČR dělat, český jazyk přitom neovládá.
6. Na základě výše popsaných okolností proto velvyslanectví uzavřelo, že manželství žalobce a paní T. bylo uzavřeno pouze za účelem získání víza pro pobyt žalobce v schengenském prostoru. Žádost žalobce je proto třeba hodnotit jako zneužití práv přiznaných rodinným příslušníkům občanů EU zákonem o pobytu cizinců a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice o volném pohybu“).
7. Žalobce požádal žalovaného podáním ze dne 30. 11. 2020 o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza podle § 180e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
8. Žalovaný žádosti nevyhověl v záhlaví označeným rozhodnutím, neboť shledal, že velvyslanectví rozhodlo v souladu s § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Konstatoval, že při posouzení žalobcovy žádosti vyšel ze „sdělení Komise o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států“ ze dne 2. 7. 2009, KOM (2009) 313 v konečném znění (dále jen „pokyny Komise“), a sdělení Komise „Pomáhat vnitrostátním orgánům v boji proti zneužívání práva na volný pohyb: Příručka pro řešení otázky

údajných účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU“ ze dne 26. 9. 2014, KOM (2014) 604 v konečném znění (dále jen „příručka Komise“).

9. Žalovaný nejprve podle bodu 4.2 pokynů Komise zkoumal, zda existují indikativní kritéria, která poukazují na to, že zneužití práva EU je nepravděpodobné. Podle žalovaného nelze konstatovat, že by žalobce bez problémů získal právo pobytu sám. Do zemí EU nikdy necestoval, nevlastní žádnou nemovitost a má pouze základní vzdělání. Žalobce sice pracuje, ale z dostupných podkladů neplyne, že by byl finančně zabezpečen. K tvrzení žalobce v žádosti o nové posouzení, že pokud by si chtěl vylepšit svou sociální situaci, mohl by odcestovat do Spojených arabských emirátů (dále jen SAE), žalovaný připomněl žalobcovu výpověď, podle níž zájem o zaměstnance z Tuniska v SAE značně klesl. Nelze proto konstatovat, že by žalobce bez problému získal pracovní nabídku v SAE. Žalobce je sice zaměstnán, ale tuniský plat nelze srovnávat s českým. Žalobci je proto vytýkána špatná finanční situace. Také obecná ekonomická situace je v Tunisku v poslední době značně nepříznivá, o čemž svědčí protesty zejména mladých tuniských mužů. S ohledem na špatnou finanční a sociální situaci byl tedy žalobce podle žalovaného motivován k uzavření sňatku s cílem získat pobytové oprávnění v ČR.
10. Dále je zřejmé, že před sňatkem nebyl pár v dlouhodobém vztahu. Podle svých výpovědí se měli seznámit v květnu 2016. Nicméně kromě vízových razítek žalobcovy manželky nelze z ničeho jiného usuzovat, že se skutečně v roce 2016 seznámili. V roce 2016 se měli potkat ještě jednou a v roce 2018 proběhla svatba. V roce 2017 se neviděli. Po svatbě navštívila žalobce manželka ještě dvakrát (celkem na 3 týdny) a od června 2019 se nepotkali, neboť žalobcova manželka měla v říjnu 2019 autonehodou, jejíž zdravotní následky přetrvávají. Z uvedených skutečností vyplývá, že manželství ani vztah netrval dlouhou dobu. Nejsou tak naplněna kritéria, která by naznačovala, že pravděpodobně nedošlo ke zneužití (srov. bod 4.2 pokynů Komise). Žalobce a jeho manželka nepřijali žádný dlouhodobý právní či finanční závazek a ani spolu nebydleli. Není tedy naplněno ani další z kritérií, které by naznačovalo, že pravděpodobně nedošlo ke zneužití.
11. Vzhledem k tomu, že nelze *prima facie* konstatovat, že manželství nebylo uzavřeno účelově, zabýval se žalovaný dále poznatky získanými v průběhu řízení, které hovoří pro závěr, že manželství účelově uzavřeno bylo. V této souvislosti žalovaný zopakoval tvrzené okamžiky setkávání žalobce a jeho manželky. Zdůraznil, že v roce 2017 se vůbec nesetkali, aniž by proto uvedli relevantní důvody. Žalobce tvrdil, že důvodem na obou stranách bylo pracovní vytížení, podle jeho manželky byla důvodem zdravotní indispozice. Z výpovědí obou nicméně plyne, že pracují po celou dobu. V žádosti o nové posouzení žalobce zmínil jako důvod, proč nemohla jeho manželka v roce 2017 přicestovat do Tuniska, její špatnou finanční situaci. Dříve však ani jeden z nich takovou skutečnost netvrdil.
12. Z rozsudku o rozvodu plyne, že si žalobcova manželka vzala svého předchozího o 13 let mladšího manžela po roční známosti. Bývalý manžel získal rok po svatbě vízum k pobytu v ČR a rok poté (v roce 2015) byl podán návrh na rozvod. Z rozsudku rovněž plyne, že po příjezdu bývalého manžela do ČR se jeho chování změnilo, nepřispíval do společné domácnosti, protože neměl zaměstnání a neovládal český jazyk. Pokud by bylo pravdivé tvrzení o seznámení žalobce a jeho manželky v roce 2016, je třeba podle žalovaného zdůraznit, že by se tak stalo půl roku po rozvodu jeho manželky s bývalým tuniským manželem, přičemž žalobce je o 10 let mladší než jeho manželka. Ta měla přitom již

negativní zkušenost z účelově uzavřeného předchozího manželství, přesto uzavřela manželství se žalobcem za obdobných okolností.

13. Žalobcova manželka odletěla dna dny po svatbě, která se konala dne 4. 2. 2018, zpět do ČR. Následně navštívila žalobce na týden v listopadu 2018 a poté na dva týdny v červnu 2019.
14. Žalobce ve své výpovědi uvedl, že o svatbě začala jako první mluvit jeho manželka, zatímco ona vypověděla, že ji o roku požádal žalobce. Žalobce tvrdil, že svatba měla trvat sedm dní a sedm nocí, žalobkyně nic takového nezmínila. Svatba byla údajně plánována v obřadní síni, ale nakonec proběhl civilní sňatek v domě rodičů žalobce. Na svatbě mělo být 250 hostů, poskytnuté fotografie toto tvrzení však nedokládají. Žalobcova manželka nezná jméno svého svědka, uvedla pouze, že se jednalo o kamarády žalobce. Žalobce uvedl, že svědkem byl jeho strýc a „šéf“ z práce. Žalobce měl svatbu financovat sám a platit i snubní prstýnky.
15. Tvrzení žalobce a jeho manželky se dále neshodují v otázkách jejich vzdělání. Žalobcova manželka uvedla, že má výuční list a že žalobce má dokončené středoškolské vzdělání, zatímco žalobce vypověděl, že střední školu nedokončil a jeho manželka má maturitu. Žalobce také tvrdil, že uzavřeli smlouvu o společném jmění manželů, zatímco jeho manželka uvedla, že uzavřeli smlouvu, která upravuje majetkové poměry pro případ rozvodu.
16. Žalobce uvedl, že jeho manželka je křesťanka, ona však vypověděla, že není pokřtěná, ale věří. Žalobce je přitom muslimského vyznání, které pouhou formální deklaraci víry nezná. Další rozpor se týkal konzumace alkoholu. Žalobce uvedl, že on i jeho manželka alkohol konzumují, zatímco jeho manželka uvedla, že ani jeden z nich nepije. Rozpor žalovaný shledal i v tvrzených plánech na společnou budoucnost. Žalobce by chtěl děti, klidně i 10, zatímco jeho manželka by chtěla jen jedno dítě. Kromě toho, že chtějí bydlet v bytě, který si žalobcova manželka pronajímá, nemají žádné další plány.
17. Oba se naopak shodli ohledně svých předchozích vztahů, žalobce ví o psech své manželky, zná jejich jména. Žalobce také ví, kde manželka pracovala a že měla autonehodu. Žalobcova manželka zná rodinu žalobce a ví, že žalobce pracoval v SAE. Žalobce předložil velvyslanectví konverzaci, z níž plyne, že jsou manželé v kontaktu. Je mezi nimi sice určitá jazykový bariéra, ale není takové intenzity, že by představovala pro vztah překážku. Žalovanému však není jasné, proč v této souvislosti žalobce uvedl v žádosti o nové posouzení, že v dnešní době k překonání jazykové bariéry slouží Google překladač, který slouží k snadnému překladu zpráv, jež si navzájem zasílají.
18. Žalobce uvedl v žádosti o nové posouzení, že jeho manželka potřebuje pomoc, neboť měla v roce 2019 autonehodu, je v invalidním důchodu a má sníženou mobilitu. Žalovanému však není zřejmé, proč za takové situace žalobce požádal o udělení víza až více než rok po autonehodě manželky. Po dobu roku po autonehodě manželka péči o sebe zvládala. Z výpovědi žalobcovy manželky dále vyplynulo, že již před autonehodou byla v pracovní neschopnosti a po nehodě byla registrována u úřadu práce a byl jí přiznán invalidní důchod ve výši 7 800 Kč. V pohovoru dne 10. 11. 2020 uvedla, že peníze od úřadu práce ještě nedostala. Podle žalovaného tak není zřejmé, z čeho žalobcova manželka financuje bydlení a životní náklady, tvrdí-li zároveň, že platí nájemné ve výši 8 900 Kč měsíčně.
19. Žalovaný nepřisvědčil tvrzení, že velvyslanectví nepřihlédlo ke skutečnostem svědčícím ve prospěch žalobce. Velvyslanectví i žalovaný zohlednili všechny dostupné skutečnosti. Pokud doložené dokumenty objektivně svědčí v neprospěch žalobce, nemůže to být

vytýkáno správním orgánům. Podle žalovaného bylo jednoznačně prokázáno, že manželství žalobce a paní T. bylo uzavřeno čistě účelově a že žalobce nemá v úmyslu vést v ČR rodinný život.

II. Obsah žaloby

20. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou, v níž namítl zejména jeho nepřezkoumatelnost a nedostatečně zjištěný skutkový stav, který není postaven najisto, resp. skutkový základ, ze kterého správní orgány vycházely, nemá oporu ve spisu.
21. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů žalobce spatřuje ve skutečnosti, že velvyslanectví se nijak nevyjádřilo k důkazům, které žalobce předložil. Žalobce k žádosti připojil matriční tuniské doklady (rodný list a oddací list) včetně českého oddacího listu, doklad o zdravotním pojištění, potvrzení o rezervaci zpáteční letenky, potvrzení angažmá na pozici fotbalového trenéra v klubech AJAX Dream a Tunisair Club, potvrzení pracovního angažmá v Groupe Technique a potvrzení o pracovní nabídce v Kataru včetně certifikátu osvědčeného zaměstnance. Na základě výzvy následně doložil rozsudek Okresního soudu v Příbrami o rozvodu manželky, úřední záznam o podaném vysvětlení k autonehodě manželky a 2 lékařské zprávy manželky ke zdravotnímu stavu po autonehodě.
22. Již v žádosti o nové posouzení žalobce namítal, že velvyslanectví nedostatečně zjistilo skutkový a zaměřilo se pouze na okolnosti a skutkové detaily v neprospěch žalobce. K těmto námitkám se žalovaný nevyjádřil. Oba správní orgány se s doloženými podklady nevypořádaly dostačujícím a přezkoumatelným způsobem. Z obou rozhodnutí není zřejmé, z jakých podkladů správní orgány vlastně vycházely. Žalobce hodlal výše zmíněnými doklady prokázat své tvrzení, že má v Tunisku dostatečné ekonomické zázemí a že nehodlá vízum pro vstup do ČR zneužít. Žalovaný pouze stroze konstatoval, že žalobce sice pracuje, ale z dostupných podkladů neplyne, že by byl finančně zabezpečen. Obdobně pouze konstatoval, že z předložených fotografií neplyne, že by na svatbě bylo 250 hostů a že žalobcem a jeho manželkou doložené doklady svědčí v jejich neprospěch. Takové odůvodnění zamítnutí důkazů nebylo podle žalobce řádné. Byť žalobce připouští, že správní orgány nejsou povinny hodnotit každý jednotlivý důkaz detailně, vzhledem ke skutkové a právní situaci (poměrování veřejného zájmu se soukromým zájmem žalobce) je třeba pečlivého odůvodnění. Žalobce přitom zdůrazňoval hrozící nepřiměřenost zásahu do rodinného a soukromého života, zejm. vztahu s manželkou, která je v invalidním důchodu. Nado, požadavek ekonomické soběstačnosti se na rodinné příslušníky EU nevztahuje.
23. Přestože se na dané správní řízení nevztahuje část druhá a třetí správního řádu, nelze rezignovat na ústavní a zákonné garance přezkoumatelnosti správních rozhodnutí a právo na spravedlivý proces. O nepřezkoumatelnost se přitom jedná i tehdy, pokud správní orgán shromážděné podklady nezhodnotil a neučinil z nich žádný skutkový závěr. Pokud správní orgán neuvede v odůvodnění, proč určitý důkaz neprovedl, jedná se o tzv. opomenutý důkaz, tedy vadu řízení. Zásadu volného hodnocení důkazu lze uplatnit až tehdy, byly-li důkazy řádně provedeny. Správní rozhodnutí jsou v těchto ohledech nedostatečná. Žalobce má naopak za to, že dostatečně prokázal svá tvrzení a zejména motivaci přicestovat za manželkou.
24. V dalším okruhu námitek brojil žalobce proti nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu. Zdůraznil, že náležité zjištění skutkového stavu je předpokladem pro posouzení, zda existují příléhavé a natolik jisté důvody, že nemá být žádosti o vízum vyhověno. Nevyhověním žádosti dojde k zásahu do práva na pobyt s rodinným příslušníkem, který je občanem EU, a

do práva na respektování rodinného a soukromého života. Správní orgány měly pečlivě poměřovat tyto zájmy oproti veřejnému zájmu na dodržování právních norem a jejich neobcházení. To vše není možné bez dostatečného zjištění skutkových okolností ve smyslu § 3 správního řádu. Na tom nic nemění skutečnost, že v rámci předmětného řízení není vyžadováno poměření intenzity zásahu do rodinného a soukromého života. Zjišťování skutkového stavu má probíhat ve vztahu k oběma proti sobě stojícím zájmům, nejen ve vztahu k veřejnému zájmu a důvodům pro neudělení víza. Žalovaný přitom otevřeně připustil, že se bude zaměřovat pouze na skutečnosti svědčící v neprospěch žalobce.

25. Správní orgány opomněly či odmítly řadu tvrzení a podpůrných dokladů, podle nichž se žalobce a jeho manželka shodují, a soustředily se naopak na nepodstatné drobné nejasnosti a rozpory ve výpovědích obou manželů. Tyto rozdíly mohly vzniknout rozdílným mužským a ženským vnímání téže věci, kulturními rozdíly či nesprávným zápisem v průběhu pohovoru, jehož protokol byl vyhotoven v českém jazyce. Jde-li např. o svatbu, o ní se manželé začali bavit společně (srov. oba protokoly o pohovorech), manželka jakožto žena samozřejmě více řešila detaily. V Tunisku však v té době nebyla, proto se na pořádání svatby nepodílela. Přes právě uvedené to byl žalobce, kdo manželku požádal o ruku. Ostatně otázka položená manželce mohla být návodná a přispěla ke vzniku rozdílu („*Jak Vás manžel požádal o ruku?*“). Zaznamenaná tvrzení nejsou podle žalobce rozporná.
26. Rozhodnutí obou správních orgánů jsou navíc podle žalobce vystavěna na zobecněných stereotypních závěrech a až spekulacích, které postrádají oporu ve spisu. Z podkladů nelze dovodit obecný závěr o účelovosti žalobcova manželství. Správní spis neposkytuje podklady ani pro závěry, že (1) žalobce nebyl dostatečně finančně zabezpečen (srov. podklady k pracovní a trenérské činnosti), (2) kromě razítek v pase žalobcovy manželky nic nesvědčí o tom, že se pár opravdu seznámil v roce 2016 (srov. detailní a shodná tvrzení manželů o okolnostech setkání), (3) manželství a ani vztah žalobce a jeho manželky netrvají dlouhou dobu (správní orgány neuvádí, jaká doba by byla dostatečná, vztah od roku 2016 není podle žalobce rozhodně krátkodobý, navíc od posledního setkání v roce 2019 jsou zde objektivní důvody, které zabránily páru v setkávání a společném životě – autonehoda manželky a následná opatření spojená s pandemií onemocnění covid-19).
27. Spekulativní a obecně stereotypizující jsou pak závěry, že (1) finanční situace žalobce je špatná, protože nelze srovnávat jeho plat s platem v ČR, (2) manželka žalobce uzavřela manželství s mladším mužem za podobných okolností jako předchozí manželství (ne všechna česko-tuniská manželství končí rozvodem kvůli tomu, že si občan Tuniska za trvání manželství našel jinou přítelkyni). Nesprávný je také závěr žalovaného, podle kterého bylo manželství uzavřeno z důvodu blízkého vztahu žalobcovy manželky k Tunisku, tuniským přátelům a českým kamarádkám, které mají za manžele Tunisany.
28. Některé skutkové závěry žalovaný ani „neustálil“, srov. (1) závěr o neexistenci jazykové bariéry a poukaz na využití Google překladače, (2) tvrzení žalovaného, že mu není jasné, proč žádá žalobce o vízum více než rok po nehodě manželky, pokud potřebuje péči, (3) tvrzení, že není jisté, z čeho žalobcova manželka financuje své životní náklady apod. Pokud měl správní orgán o čemkoliv pochybnosti, bylo jeho povinností s ohledem na § 3 a § 2 odst. 4 správního řádu skutkové nejasnosti odstranit, např. výzvou žalobce a jeho manželky, aby určité informace potvrdili nebo vyvrátili.
29. K tvrzeným nejasnostem žalobce uvádí, že s manželkou komunikují anglicky. Ostatně i žalovaný připustil, že žalobce během pohovoru přecházel i do angličtiny. Navíc z přípisu

Krajského ředitelství policie Středočeského kraje ze dne 10. 11. 2020 vyplývá, že žalobcova manželka sepsala vlastnoruční vysvětlení k okolnostem vztahu v angličtině. Přinejmenším při nahlížení do spisu dne 15. 3. 2021 však ve spisu tento dokument nebyl. Uvedl-li žalobce v žádosti o nové posouzení, že digitální komunikace umožňuje snadno překonávat jazykové bariéry pomocí Google překladače, jednalo se o zdůvodnění dnešní jednoduché a běžné on-line komunikace i v případě smíšených párů obecně. To však automaticky neznamená, že jde o případ žalobce a jeho manželky.

30. Konstrukce žalovaného, podle které žalobcova manželka nemá z čeho platit své životní náklady, přičemž tuto okolnost dával do souvislosti s údajnou účelovostí sňatku, není logická ani reálná. Sám žalovaný přece uvedl, že i žalobcova finanční situace je špatná. Krom toho, žalobcova manželka dostala po autonehodě odškodné a v současnosti i přes invaliditu 1. stupně zvládá výdělečnou činnost v rámci pracovního poměru.
31. Skutková zjištění musejí být úplná, postavená na jisto (bez důvodných pochybností) a na reálných základech. Právní hodnocení nelze provádět na základě spekulací, které nemají oporu ve spisu či jsou opřeny pouze o obecnou zkušenost správního orgánu.
32. Dále žalobce podotkl, že přestože je mezi manžely určitý věkový rozdíl, není ani v ČR nijak ojedinělý a neznamená, že by se mezi žalobcem a jeho manželkou nemohl vytvořit upřímný citový vztah, byť rozvíjený po převážnou dobu v on-line prostředí. Žalobce a jeho manželka si přejí trvale sdílet společnou domácnost bez toho, aby žalobcova manželka musela definitivně opustit své zázemí, širší rodinu, vzdát se plánovaných zdravotních zákroků a další péče v důsledku autonehody, či aby snad pravidelně musela pendlovat mezi ČR a Tuniskem. Sňatek žalobce a jeho manželky je založen na pevném citovém poutu, přičemž oba jsou ekonomicky soběstační.
33. Pro případ, že by soud měl za to, že skutkový stav byl zjištěn dostatečně, navrhuje žalobce důkaz výsledkem manželky, svůj účastnický výsledek a potvrzení o vyplacení odškodného pojistného plnění žalobcově manželce.
34. Dále žalobce namítá vadu řízení spočívající v tom, že při nahlížení do spisu dne 15. 3. 2021 byl jeho zástupci předložen spis bez datace založení jednotlivých listin, bez podpisu osoby odpovědné za vedení řízení a bez kompletního označení a soupisu listin. Ve spise rovněž chyběla příloha přípisu Krajského ředitelství policie Středočeského kraje ze dne 10. 11. 2020, kterou bylo vlastnoručně psané vyjádření žalobcovy manželky. Předpokladem uplatňování procesních práv je přitom možnost seznámit se se stavem věci, např. nahlížením do spisu. K tomu je ovšem třeba, aby byl spis veden v souladu se zákonem. I judikatura přitom počítá s podpůrnou (přiměřenou) aplikací § 17 správního řádu v daném typu řízení. Žalobce má důvodné pochybnosti, zda velvyslanectví vůbec mohlo vycházet ze všech podkladů, které žalobce předložil, příp. zda měl žalovaný ke všem podkladům přístup.
35. Dále žalobce namítá, že oba správní orgány měly s ohledem na § 6 odst. 2 a § 2 odst. 3 a 4 správního řádu náležitě využívat poučovací povinnost. Podle bodu 2.2.1 pokynů Komise mají rodinní příslušníci občanů EU nejen právo vstoupit na území, ale také právo na obdržení vstupního krátkodobého víza. Členské státy proto musí přijmout veškerá nezbytná opatření, aby jim získání víza usnadnily. Podle žalobce mezi tato opatření patří i poučovací povinnost o vadách a možnostech jejich odstranění (nebo umožnění seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí). V posuzované věci zůstala část skutkových závěrů nejistá, tím došlo ke zkrácení žalobcova práva reagovat na případné nejasnosti a odstranit případné vady. Ze správního spisu není ani zřejmé, zda velvyslanectví dalo žalobci možnost vyjádřit se

k podkladům pro vydání rozhodnutí. Na žalobcovu snahu objasnit věcné rozpory sice žalovaný reagoval obšírněji než velvyslanectví, ovšem stále nedostatečně. Účelem následného soudního řízení však není, aby bylo třetí nalézací instancí a aby žalobce pokračoval v ujasňování skutkových závěrů.

36. Žalobce také poukázal na rozdílnost otázek, které byly kladeny při pohovoru jemu a jeho manželce. Navíc měl možnost zkontrolovat obsah protokolu pouze v českém jazyce, jeho vypovídací hodnota je proto nedostatečná.
37. V posledním okruhu námitek žalobce vytkl žalovanému nesprávné právní posouzení otázky obcházení zákona s cílem získat vízum. Zjištěné skutkové okolnosti nelze podřadit pod § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Zákon definici obcházení zákona nebo účelovosti sňatku neobsahuje. Jedná se neurčitý pojem, který je třeba vykládat ve vztahu k individuálním skutkovým okolnostem. Jistým vodítkem je příručka Komise (zejm. její část III) a pokyny Komise. Skutečnost, že by měl žalobce jako rodinný příslušník občanky EU na území za určitých okolností volný vstup na trh práce, je pouze přirozeným důsledkem soužití s manželkou, která je nositelem jeho oprávnění k pobytu. Nebyl-li žalobce schopen detailně odpovědět, jakou konkrétní práci by v ČR vykonával, lze stěží hodnotit jeho motivy jako výlučně ekonomické. Žalobce konstantně zdůrazňoval motivy rodinné. Žalobce si navíc uvědomuje, že by na trhu práce v ČR měl značnou jazykovou bariéru.
38. Podle žalobce je rovněž nelogické, pokud žalovaný vytýká žalobci, že požádal o vízum až rok po autonehodě manželky. Pokud by žalobce požádal o vízum dříve, lze na základě dosavadního postupu správních orgánů usuzovat, že by shledaly v krátkém časovém odstupu od sňatku další podezření. Podle žalobce je objektivně mimořádně nepravděpodobné, aby manželský pár „osnoval“ účelové zneužití práva volného pohybu již pátým rokem.
39. K udržování rodinného života v určitých fázích vztahu on-line žalobce uvedl, že tato forma partnerského/manželského sdílení je v dnešní době běžná a neznamena automaticky obcházení právních předpisů. Judikatura správních soudů dokonce tuto formu předpokládá v případech, kdy cizinec ztratí pobytové oprávnění ze závažných důvodů a musí být dána přednost veřejnému zájmu. V případě žalobce neexistují důkazy o tom, že hodlá porušovat nebo zneužívat právní předpisy. Z předchozí negativní zkušenosti žalobcovy manželky nelze automaticky dovozovat účelovost manželství žalobce a jeho manželky ani předpokládat, že se manželství rozpadne nebo že by měl žalobce hledat v ČR jiné vztahy. Pro takové závěry žádné poznatky nesvědčí a jedná se o pouhé spekulace žalovaného. Správní orgány tak překročily přípustnou mez správního uvážení, příp. vyložily právní normu extrémně restriktivně.
40. Správní orgány měly naopak sledovat i další principy zjišťování účelových sňatků uvedené v pokynech a příručce Komise (viz zejm. body 3.3, 4.1 a 4.2 příručky), z nichž plyne mimo jiné, že jako účelové je třeba vyhodnotit pouze ty sňatky, které byly uzavřeny výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu, přičemž důkazní břemeno nesou správní orgány. Podle žalobce o tvrzené účelovosti manželství neexistují v jeho případě relevantní důkazy. V příručce uvedená indikativní kritéria zneužití práva jsou považována pouze za podněty pro zahájení vyšetřování. Navíc je třeba zohlednit, že posuzovaná věc se týká pouze udělení krátkodobého víza k pobytu do 90 dnů (žalobce požadoval měsíční platnost).

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

41. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech vyjádřených v napadeném rozhodnutí.

Obě správní rozhodnutí mají podle něj oporu ve správním spisu a jsou řádně právně i věcně odůvodněna. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno pro ty nejzávažnější případy, kdy nelze v napadeném rozhodnutí zjistit jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno.

42. Ve vztahu k námitce neúplnosti správního spisu žalovaný připustil, že Policie ČR, která vedla pohovor s žalobcovou manželkou a následnou komunikaci se velvyslanectvím, opomněla zaslat anglicky psané vyjádření žalobcovy manželky. Tato administrativní chyba však nebyla způsobila založit nepřezkoumatelnost nebo nezákonnost rozhodnutí. Spis má celkem 90 stran. Otázka jazykové bariéry mezi manžely byla řešena řádně. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že mezi manžely sice je jazyková bariéra, nikoliv však taková, aby byla způsobila nemožnost jejich vzájemné komunikace. Anglický dopis, který je nyní součástí spisu předloženého soudu, by na posouzení nic nezměnil.
43. Žalobce v replice uvedl, že vyjádření žalovaného nepřineslo novou argumentaci, která by mohla konkurovat uplatněným žalobním bodům. Žalobce uplatnil v žalobě dostatek konkrétních skutkových tvrzení i právní argumentace, kterou žalovaný svým obecným vyjádřením nezpochybnil. Potvrzení, že anglicky psané vyjádření žalobcovy manželky, bylo opomenuto, je jen dalším projevem porušení procesních práv žalobce. Tvrzení o údajné administrativní chybě není věrohodné. Navíc v přípisu Policie ČR je výslovně uvedeno, že jeho přílohou je právě zmíněná listina. Spontánní výpověď žalobcovy manželky zachycenou písmeně na základě vyzvání Policie ČR nelze bagatelizovat. Hodnocení podkladů ze strany žalovaného nemůže být prováděno až v průběhu soudního řízení.

IV. Posouzení žaloby soudem

44. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 16. 2. 2021; žaloba byla podána dne 18. 3. 2021), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rozsahu a mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Soud rozhodl ve věci bez jednání, neboť proto byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
45. Žaloba je důvodná.
46. V posuzované věci je předmětem posouzení žádost žalobce o krátkodobé vízum za účelem vstupu na území ČR. Žádost je odůvodněna tím, že žalobce je rodinným příslušníkem občana EU – manželky, která je českou státní občankou.
47. Vydávání krátkodobých víz je upraveno v přímo použitelném nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (dále jen „vízový kodex“), který doplňuje vnitrostátní úprava zákona o pobytu cizinců.
48. Řízení o udělení krátkodobého víza upravuje především § 20 zákona o pobytu cizinců. Žádost žalobce byla zamítnuta podle § 20 odst. 5 písm. e) tohoto zákona, podle kterého platí, že „[c]izinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství“.
49. Zvláštním druhem opravného prostředku proti rozhodnutí o neudělení víza je nové

posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e zákona o pobytu cizinců. Jak uvádí § 180e odst. 6 uvedeného zákona, v tomto řízení žalovaný „posuzuje soulad důvodů neudělení krátkodobého víza, zrušení platnosti krátkodobého víza nebo prohlášení krátkodobého víza za neplatné, o kterých rozhodl zastupitelský úřad, s důvody stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropské unie [...]“ (tj. vízovým kodexem).

50. V obou těchto řízeních je podle § 168 zákona o pobytu cizinců výslovně vyloučena aplikace části druhé a třetí správního řádu. Zákon o pobytu cizinců namísto toho obsahuje v § 169j a násl. speciální úpravu výpovědí, výsledků a pohovorů. Zároveň obsahuje v § 167 odst. 1 písm. c) speciální oprávnění policie opatřovat potřebná vysvětlení pro výkon pravomocí podle tohoto. Existuje tedy speciální procesní úprava, která policii svěřuje pravomoc opatřovat potřebná vysvětlení, použitelná mj. v řízeních o udělení krátkodobého víza. Vzhledem ke specifickým řízením v konzulárních podmínkách pamatuje právní úprava i na méně formální způsoby zjišťování informací od žadatele o vízum úpravou pohovoru a připouští i podání vysvětlení třetí osobou.
51. S ohledem na zmíněné vyloučení aplikace části druhé a třetí správního řádu (§ 168 zákona o pobytu cizinců) se pro tento typ řízení přímo neuplatní § 68 správního řádu, upravující náležitosti správního rozhodnutí, ani § 89 či § 90 správního řádu, dopadající na postup a rozhodnutí odvolacího správního orgánu. To však nic nemění na tom, že zastupitelský úřad má povinnost informovat žadatele o důvodech neudělení víza, jak plyne z § 56 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, a že i povinností žalovaného je uvést ve svém rozhodnutí výsledek nového posouzení důvodů neudělení víza, jak plyne z § 180e odst. 9 zákona o pobytu cizinců, a to včetně konkrétních skutkových důvodů a okolností, které jej vedly k závěru, že je naplněn některý z důvodů pro neudělení víza [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 31. 10. 2013, č. j. 9 As 92/2013-41].
52. Zároveň vyloučení aplikace části druhé a třetí správního řádu nebrání použití základních zásad správního řízení. I v řízení o udělení krátkodobého víza mají správní orgány v souladu s § 3 správního řádu povinnost zjistit stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti (viz např. rozsudek NSS ze dne 18. 8. 2022, č. j. 1 Azs 28/2022-67, bod 21, viz též § 177 odst. 1 správního řádu).
53. V posuzované věci je rovněž podstatné, že žalobce žádá o udělení krátkodobého víza jako rodinný příslušník občana EU. Podle čl. 5 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice o volném pohybu“), mohou členské státy vyžadovat od rodinných příslušníků ze třetích zemí, kteří se stěhují za občanem EU, na kterého se uplatňuje směrnice, nebo jej následují, vstupní víza. Takoví rodinní příslušníci mají nejen právo vstoupit na území členského státu, ale také právo na obdržení vstupního víza (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 31. 1. 2006, C-503/03, *Komise proti Španělsku*, bod 42, a bod 2.2.1 pokynů Komise). To je odlišuje od jiných státních příslušníků třetích zemí, kteří takové právo nemají. Tyto závěry je třeba s ohledem na vnitrostátní „dorovnání“ v § 15a zákona o pobytu cizinců vztáhnout též na rodinného příslušníka (manžela) občana ČR.
54. Doloží-li tedy manžel občana EU při žádosti o krátkodobé vízum správnímu orgánu vznik manželství, je na něj nutno *prima facie* nahlížet jako na rodinného příslušníka občana EU, jemuž přísluší na základě směrnice o volném pohybu osob právo na vstup a právo pobytu v hostitelském členském státě. Toto právo může členský stát omezit pouze při dodržení čl.

27 a čl. 35 uvedené směrnice, přičemž omezení práva na vstup a pobyt jakožto výjimka z pravidla podléhá restriktivnímu výkladu. Směrnice o volném pohybu v čl. 35 umožňuje odeprít právo přiznané směrnicí v případě zneužití nebo podvodu, například v podobě účelových sňatků. Definici pojmu účelový sňatek a postup při jejich odhalování však směrnice o volném pohybu, zákon o pobytu cizinců ani vízový kodex neupravují.

55. Při posuzování účelovosti manželství lze jako právně nezávazná výkladová vodítka (tzv. *soft law*) využít především rezoluci Rady ze dne 4. 12. 1997, 97/C 382/01, o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (dále jen „rezoluce Rady“), a dále již zmíněné pokyny Komise a příručku Komise (viz rozsudek NSS ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21).
56. Podstatnými indiciemi svědčícími o účelovosti manželství jsou podle čl. 2 rezoluce Rady zejména skutečnosti, že není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se nikdy před sňatkem neviděli; manželé se neshodnou při uvádění svých osobních údajů, důležitých osobních informací či informací o průběhu první schůzky; nehovoří společným jazykem; sňatku předcházelo předání finanční částky; některý z manželů v minulosti uzavřel účelový sňatek nebo se dopustil porušení předpisů o pobytu.
57. V bodu 4.2 pokynů Komise definovala účelové sňatky jako „*sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok. Sňatek není možné považovat za účelový sňatek pouze z toho důvodu, že je spojen s výhodou přistěhovalectví, nebo s jinou výhodou. Kvalita vztahu není pro použití článku 35 relevantní*“ (zdůraznění doplněno).
58. V příručce Komise zdůraznila, že je třeba důsledně dodržovat zásadu, že volný pohyb je primární pravidlo, které lze omezit pouze v individuálních případech odůvodněných zneužitím. Proto je vyžadováno, aby se „*vnitrostátní orgány vyšetřující zneužití v zásadě nezaměřovaly primárně na známky zneužití a nepoužívaly je na podporu svého původního podezření týkajícího se daného manželství. Naopak by orgány měly nejprve zvážit známky o tom, že zneužití neexistuje (jako je dlouhodobý vztah partnerů nebo vážné a dlouhodobé právní nebo finanční závazky či sdílení rodičovské odpovědnosti), které by podpořily závěr, že jde o skutečný pár, který požívá právo na volný pohyb a pobyt. Existenci známek zneužití by orgány ověřovaly, pouze pokud by zkoumání známek o tom, že zneužití neexistuje, nepotvrdilo skutečnou povahu zkoumaného manželství*“ (zdůraznění doplněno Komisí).
59. Komise za účelem zamezení vytváření zbytečných zátěží a překážek určila prostřednictvím příručky pro účelové sňatky soubor indikativních kritérií, která poukazují na to, že je zneužití práv nepravděpodobné (pozitivní kritéria), anebo naopak nasvědčují tomu, že existuje možný úmysl zneužít práva přiznaná směrnicí výlučně s cílem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví (negativní kritéria). Mezi *pozitivní* indikativní kritéria patří to, že: manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím; pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu; pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu; pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.). Naopak v rámci *negativních* indikativních kritérií lze zohlednit to, že: pár se před svatbou nikdy nesetkal; pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají; pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí; důkaz o peněžní částce nebo daru

předaných, aby došlo k uzavření sňatku (s výjimkou peněz nebo darů předaných jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí); v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu; rozvoj rodinného života pouze v době přijatého příkazu k vyhoštění; pár se rozvedl krátce potom, co dotýčný státní příslušník třetí země získal právo pobytu.

60. Je však třeba mít na paměti, že naplnění těchto indikativních kritérií automaticky nevede k závěru, že manželství je účelové, ale má správní orgán vést k tomu, aby sám podnikl další kroky, které by jeho podezření vyvrátily nebo potvrdily. Zjištěné skutečnosti je nutno posuzovat ve svém souhrnu a důkladně zhodnotit i ty, které svědčí ve prospěch řádného úmyslu manželů; v opačném případě správní orgán zatíží své rozhodnutí nepřezkoumatelností (srov. rozsudky NSS ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21, či ze dne 22. 2. 2017, č. j. 2 Azs 355/2016-62).
61. Výše zmíněnou definici účelového sňatku (viz bod 57) přijala i judikatura Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudky ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40, ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Azs 410/2017-96, ze dne 13. 10. 2022, č. j. 6 Azs 141/2021-34, nebo již výše zmíněný rozsudek č. j. 1 Azs 28/2022-67). Soud nepřehlédl, že v usnesení ze dne 19. 10. 2022, č. j. 6 Azs 389/2021-40, Nejvyšší správní soud uvedl, že v dané věci „*bez důvodných pochybností vyplynulo, že manželství bylo uzavřeno převážně za účelem získání pobytového oprávnění*“. Jak ovšem potvrdila i následná judikatura Nejvyššího správního soudu, tuto větu nelze považovat za odklon či změnu dosavadní konstantní judikatury, která požaduje, aby bylo bez důvodných pochybností prokázáno, že manželství bylo uzavřeno *vylučně* za účelem získání práva volného pohybu a pobytu (viz rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2022, č. j. 1 Azs 217/2022-78, bod 19). Ostatně odklon či změnu dosavadní judikatury by nemohl šestý senát učinit sám bez aktivace postupu podle § 17 s. ř. s. Pro úmysl změnit dosavadní chápání definice účelového manželství nesvědčí ani skutečnost, že tato věta byla vyslovena bez bližšího odůvodnění, navíc v usnesení o nepřijatelnosti kasační stížnosti.
62. Účelovost manželství je otázkou skutkovou. Pro závěr o existenci účelového manželství je správní orgán povinen na základě řádných skutkových zjištění *jednoznačně* (bez důvodných pochybností) prokázat, že *vylučným* účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli úmysl vést společný manželský život. Za skutkové prokázání účelovosti manželství je přitom plně odpovědný správní orgán (srov. výše zmíněný rozsudek č. j. 4 Azs 228/2015-40, nebo rozsudek ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015-30). Přestože se jedná o řízení o žádosti, hodlá-li správní orgán žádost zamítnout z důvodu zneužití práva uzavřením účelového manželství, spočívá důkazní břemeno k prokázání takového závěru na něm.
63. V nyní posuzované věci soud dospěl k závěru, že žalovaný výše uvedeným požadavkům nedostál. Jakkoliv soud nepopírá, že ve věci panují určité pochybnosti ohledně motivace uzavření manželství, obsah správního spisu neposkytuje dostatečný podklad pro závěr, že bylo bez důvodných pochybností prokázáno, že sňatek byl uzavřen *vylučně* za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak žalobce neměl nárok. Rovněž hodnocení podkladů (zejména výpovědi) žalovaným z níže popsanych důvodů neobstojí.
64. Jedním z relevantních důkazů jsou v tomto typu řízení výpovědi obou zúčastněných manželů, které je třeba vzájemně porovnat a posoudit, zda rozdílné odpovědi na shodné

otázky nesvědčí o tom, že manželé ve skutečnosti toho o sobě moc nevědí a že jejich vzájemný vztah je pouze fingovaný. Podle výše zmíněné příručky Komise patří mezi *negativní* indikativní kritéria (tedy kritéria nasvědčující možnému úmyslu zneužití práva) mimo jiné to, že pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace.

65. K okolnostem prvního setkání vypovídali oba manželé shodně. Žalobce uvedl, že manželku poznal, když byla v květnu 2016 v Tunisku. Poznali se v kavárně Bardo okolo poledne, kde byla se skupinou asi 5 až 6 lidí (byla tam její kamarádka M., která je vdaná za Tunisana a která mluvila tunisky). Dali se spolu do řeči (v angličtině) a předali si kontakty. V den, kdy odlétala, jí na letiště donesl dárek (olivový olej). Manželka žalobce vypověděla, že se poznali v květnu 2016 v Tunisku, kam přicestovala za svojí kamarádkou, která tam bydlela s manželem. Seznámili se v restauraci, kde byla se svými přáteli. Žalobce seděl vedle u stolu s kamarádem a pili kávu. Začali se spolu všichni bavit a poté se již anglicky bavila se žalobcem. Byli si sympatičtí, a proto si vyměnili svá telefonní čísla. Během této dovolené se viděli ještě jednou, při jejím odjezdu do ČR.
66. S ohledem na tyto výpovědi lze souhlasit s námitkou žalobce, že pokud žalovaný tvrdil, že kromě razítek v pase žalobcovy manželky nic nesvědčí o tom, že se pár opravdu seznámil v roce 2016, nevysvětlil, proč nezohlednil shodnou poměrně detailní výpověď obou manželů.
67. Dále žalovaný shledal rozpor ve výpovědích v tom, že žalobce uvedl, že o svatbě začala jako první mluvit jeho manželka, zatímco ona vypověděla, že ji o roku požádal žalobce. V odpovědích žalobce a jeho manželky však soud nespatřuje zásadní rozpor. Podle protokolu žalobce uvedl, že se v roce 2017 vrátil ze SAE do Tuniska, kde začal pracovat „protože jsem si s ní už povídal o svatbě. Rozhodnutí bylo společné. Ona mi řekla, že možná potkám někoho jiného v Emirátech, tak proč se nevzít a nemít vážný vztah. A od té doby jsme začali mluvit o svatbě.“ Žalobci lze přisvědčit, že otázka, která byla položena jeho manželce, byla částečně návodná. Byla totiž tážána: „Kdo začal první mluvit o svatbě? Jak Vás manžel požádal o roku?“ Manželka žalobce odpověděla: „V roce 2017 jsme si o tom začali povídat přes messenger. Žádost o roku padla od mého manžela.“ Z obou výpovědí je patrné, že společné úvahy o sňatku měly poprvé padnout někdy v roce 2017, přičemž žalobcova výpověď nevylučuje, že to byl on, kdo manželku (formálně) požádal o roku, byť konverzace na toto téma mohla být již dříve zahájena z její strany.
68. Podle žalovaného se žalobce a jeho manželka dále neshodli v otázce jejich vzdělání. Žalobcova manželka uvedla, že má výuční list a že žalobce má dokončené středoškolské vzdělání, zatímco žalobce vypověděl, že střední školu nedokončil a jeho manželka má maturitu. Ani v tomto nelze podle soudu spatřovat zásadní rozpor, neboť rozdíl mezi výučním listem a maturitou, jak je rozlišujeme v evropském kontextu, nemusel být žalobci zcela zřetelný. Stejně tak je třeba vzít v úvahu, že manželé spolu komunikují v angličtině, kterou sice ovládají na úrovni, jež umožňuje běžnou komunikaci (jak ostatně potvrdil i žalovaný), ale jejich znalost není pravděpodobně na takové úrovni, že by znali přesné anglické termíny pro výuční list a maturitu. Rovněž dílčí rozdíl v otázce dokončení střední školy žalobce nepovažuje soud za zásadní v situaci, kdy i z výpovědi žalobce je zřejmé, že na střední školu chodil, byť ji nedokončil.
69. Další rozpor měl podle žalovaného spočívat v tom, že žalobce uvedl, že uzavřeli smlouvu o společném jmění manželů, zatímco jeho manželka uvedla, že uzavřeli smlouvu, která

upravuje majetkové poměry pro případ rozvodu. Ani v této otázce podle soudu s ohledem na jazykovou úroveň anglického jazyka obou manželů, stejně tak jako na možné zkreslení při tlumočení v pohovoru uvedených právních termínů, nelze spatřovat zásadní rozpor.

70. Žalovaný spatřoval další rozpor v tom, že žalobce uvedl, že jeho manželka je křesťanka, ona však vypověděla, že není pokřtěná, ale věří. K tomu je třeba předně doplnit, že manželka žalobce v dané odpovědi výslovně (kromě žalovaným zmíněných informací) uvedla, že je křesťanka. Je tedy zřejmé, že se žalobkyně považuje za křesťanku, přičemž je pravděpodobné, že takovou informaci sdělila žalobci. Odůvodnění domnělého rozporu žalovaným, podle kterého je žalobce muslimského vyznání, které pouhou formální deklaraci víry nezná, nepovažuje soud za případné.
71. Rozpor žalovaný shledal i v tvrzených plánech na společnou budoucnost, konkrétně v této souvislosti zmínil, žalobce by chtěl děti, klidně i 10, zatímco jeho manželka by chtěla jen jedno dítě. Jak ovšem vyplývá z protokolu, žalobcova odpověď o 10 dětech byla míněna z nadsázkou. V protokolu je jeho odpověď na otázku zaznamenána takto: „I 10 ☺ Mám rád děti.“
72. Z výše uvedeného je zřejmé, že řada žalovaným identifikovaných rozporů, z nichž dovozoval účelovost vztahu a manželství, ve skutečnosti o zásadních rozporech nesvědčila, některé z výše zmíněných odpovědí nepochybně vedle sebe obstojí, jiné pak mohly být způsobeny nedokonalou úrovní anglického jazyka mezi manžely, příp. i nepřesností tlumočení.
73. Zároveň z obou protokolů vyplývá, že podstatná část otázek se neshodovala, resp. byla kladena vždy jen jednomu z manželů. Za takových okolností pak nelze výpovědi manželů o důležitých osobních informacích a aspektech života vzájemně porovnat. Přestože pohovory vedly odlišné správní orgány, jistě mohly své otázky lépe koordinovat, tak aby bylo možné výpovědi manželů ve svém celku dostatečně konfrontovat. Z otázek a odpovědí, jak jsou nyní zaznamenány v obou pohovorech, podle soudu nelze učinit definitivní závěr ani ve prospěch ani v neprospěch závěru o účelovosti manželství. Jak již soud uvedl výše, je to přitom správní orgán, kdo nese důkazní břemeno ohledně zjištění skutkového stavu, hodlá-li žádost zamítnout z důvodu zneužití práva uzavřením účelového manželství.
74. Žalobci lze přisvědčit také v tom, že žalovaný nevyhodnotil všechna skutková zjištění a podklady komplexně. Již vyplývá z výše popsaného hodnocení žalovaným tvrzených rozporů, žalovaný nehodnotil podklady zcela objektivně, ale interpretoval některé odpovědi tendenčně v neprospěch žalobce. Krom toho sám žalovaný připustil ve vyjádření k žalobě, že ve spise nebylo založeno vlastnoručně psané prohlášení manželky žalobce. S žalovaným lze souhlasit potud, že toto prohlášení by nemělo vliv na otázku vzájemné komunikace mezi manžely, neboť žalovaný v napadeném rozhodnutí uznal, že jazyková bariéra není natolik velká, že by neumožňovala jejich vzájemnou komunikaci. Shodný závěr však nelze přijmout k jeho obsahu tohoto podání, tedy vlastnoručně psanému vyjádření žalobkyně, které správní orgány dosud nehodnotily samo o sobě, ani ve vzájemné souvislosti s dalšími důkazy. Z tohoto důvodu se k obsahu daného vyjádření nemůže v tuto chvíli jako první vyjádřit ani soud.
75. Soud však zároveň nepopírá, že v řízení vyšly najevo skutečnosti, které mohou vyvolávat určité pochybnosti o účelovosti uzavření manželství a že se manželství může jevit jako nestandardní. Správní spis však dosud neposkytuje dostatek podkladů pro definitivní závěr, zda bylo manželství žalobce uzavřeno účelově či nikoliv. Skutkový stav, který vzaly správní

orgány za základ svých rozhodnutí, je částečně v rozporu se spisem nebo v něm nemá oporu. Závěr o neudělení krátkodobého víza musí spočívat na komplexním zhodnocení veškerých skutkových okolností. Takové komplexní zhodnocení přitom nemůže spočívat v jednostranném vybrání těch skutečností, které svědčí v neprospěch manželství, ale musí být založeno na objektivním zohlednění všech skutečností. V dalším řízení bude proto třeba zásadního doplnění, a to především provedením doplňujících pohovorů, v nichž budou oba manželé tázáni na shodné otázky, přičemž obsah pohovoru by měl být natolik podrobný, aby na jeho základě bylo možné ověřit a porovnat, zda se manželé shodují v důležitých aspektech jejich vzájemného vztahu.

76. Soud si zároveň uvědomuje, že unesení důkazního břemene k prokázání účelovosti manželství, není pro správní orgány jednoduché. Ale je třeba připomenout, že krátkodobé vízum lze žalobci neudělit pouze tehdy, pokud bude *jednoznačně prokázáno*, že *vylučným* účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a současně že manželé nemají a neměli úmysl vést společný manželský život. To dosud prokázáno nebylo.
77. Závěrem lze také konstatovat, že při posuzování manželství je třeba mít vždy na zřeteli, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem. Lidé jsou různí, uzavírají sňatky z různých pohnutek a logicky se liší i následný obsah svazku. Za účelově uzavřený proto nelze označit každý sňatek cizince s občanem EU, který v očích správního orgánu nedosahuje kvality ideálního modelu manželského vztahu, nebo který manželé uzavřeli mj. i z důvodu řešení pobytové situace cizince (viz rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018-39).

V. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

78. Soud shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. O vrácení věci žalovanému soud rozhodl podle § 78 odst. 4 s. ř. s. V dalším řízení bude žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
79. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalobci soud přiznal náhradu nákladů řízení v celkové výši 13 200 Kč. Tato částka sestává jednak ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a jednak z odměny advokáta, kterou tvoří odměna za tři úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, žaloba a replika) podle § 7, 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a tři paušální částky po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Protože zástupce žalobce není plátcem daně z přidané hodnoty, nezvyšuje se jeho odměna o náhradu za tuto daň. Lhůtu k plnění stanovil soud v délce 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku s tím, že s ohledem na § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, užitý na základě § 64 s. ř. s., je žalovaný povinen náhradu nákladů řízení zaplatit k rukám zástupce žalobce.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 28. února 2023

Mgr. Věra Pazderová, LL.M., M.A., v. r.
soudkyně